

CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU
IV Proleterske 2, 81000 Podgorica
Tel: +382 (0) 20 230 811
Fax: +382 (0) 20 230 814
E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2017. GODINU

Građevinski radovi

Odgovorna lica: Radojka Martinović, Suzana Gojčaj

Odsjek: Odsjek poslovnih statistika i kratkoročnih indikatora

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju.....	1
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja.....	1
1.2 Pravni osnov	1
1.3 Statističke jedinice.....	1
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	1
1.4.1 Sektori.....	1
1.4.2 Statistička populacija	1
1.5 Referentna geografska oblast.....	2
1.6 Koncepti i definicije	2
1.7 Klasifikacije	2
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka.....	2
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	2
1.10 Metodologija.....	2
1.11 Bazni period	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka.....	2
1.14 Metod prikupljanja podataka.....	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	3
2.1 Potrebe korisnika.....	3
2.2 Zadovoljstvo korisnika	3
3. Tačnost i pouzdanost.....	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena.....	3
3.2 Uzoračka greška	3
3.3 Neuzoračka greška	3
3.3.1 Greška obuhvata	4
3.3.2 Greška mjerenja	4
3.3.4 Greška u obradi podataka	4
3.4 Sezonska prilagođavanja	4
3.5 Revizija podataka.....	4
3.5.1 Politika revizije podataka	4
3.5.2 Praksa revizije podataka	5
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka	5
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	5
4.1 Pravovremenost.....	5
4.2 Tačnost objave podataka	5
5. Dostupnost i jasnoća	5
5.1 Kalendar objave podataka.....	5
5.2 Pristup kalendaru objave podataka	5
5.3 Saopštenja.....	5
5.4 Publikacije.....	6
5.5 Onlajn baza podataka	6
5.6 Pristup mikro podacima	6
5.7 Popunjenost metadate.....	6
6. Uporedivost	6
6.1 Prostorna uporedivost.....	6
6.2 Vremenska uporedivost	6

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Podaci koji se prikupljaju ovim izvještajem predstavljaju rezultat rada građevinskih preduzeća i fizičkih lica na teritoriji Crne Gore. Oni omogućavaju praćenje građevinske proizvodnje, sagledavanje veličine i strukture investicionih ulaganja u građevine i angažovane radne snage. Cilj istraživanja o građevinskim radovima je da obezbijedi rezultate građevinske aktivnosti po vrsti građevina. Pod zgradama građenim u režiji individualnih vlasnika podrazumijevaju se zgrade koje su gradili vlasnici sopstvenom radnom snagom, uz pomoć tuđe radne snage, ili angažovanjem samostalnih privatnih preduzimača i zanatlija.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ([Sl.list Crne Gore] br. 18/12) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Zavodu za statistiku jasno i široko pravno ovlašćenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koja su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Zavod za statistiku je potpisao nekoliko memoranduma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka.

1.3 Statističke jedinice

Izvještaj popunjavaju sva pravna lica po Klasifikaciji djelatnosti razvrstana u građevinsku djelatnost sektor F-Građevinarstvo kao i pravna lica koja nijesu razvrstana u građevinsku djelatnost, ali imaju jedinice u sastavu koje obavljaju građevinske radove. Istraživanjem o zgradama građenim u režiji individualnih vlasnika obuhvataju se sve zgrade novogradnje i dogradnje, garaže i stanovi koji su izgrađeni adaptacijom nestambenog prostora.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Izvještajne jedinice istraživanja o građevinskim radovima su privredna društva sa 5 i više zaposlenih koja su prema klasifikaciji djelatnosti NACE Rev.2 registrovani u sektor F – građevinarstvo (oblast 41, 42, 43) i privredna društva (KAU) koja nijesu registrovana u sektor F, ali imaju poslovne jedinice koje izvode građevinske radove. Izvještajne jedinice istraživanja o zgradama građenim u režiji individualnih vlasnika su zgrade koje su gradili vlasnici sopstvenom radnom snagom, uz pomoć tuđe radne snage, ili angažovanjem samostalnih privatnih preduzimača i zanatlija.

1.4.2 Statistička populacija

Okvir za izbor uzorka su privredna društva sa 5 i više zaposlenih koja su u statističkom biznis registru prema Klasifikaciji djelatnosti razvrstana u sektor F - Građevinarstvo kao i privredna društva (KAU) čije poslovne jedinice izvode građevinske radove. Podaci se prikupljaju na slučajnom stratifikovanom uzorku i stratifikacija se vrši po klasi broja radnika. Obuhvaćena su sva velika i srednja preduzeća (klasa 2 i 3), dok su mala preduzeća (klasa 1) izabrana metodom slučajnog prostog uzorka. Istraživanjem o zgradama građenim u režiji individualnih vlasnika obuhvataju se sve zgrade novogradnje i dogradnje, bez obzira da li je nadležni organ izdao dozvolu za gradnju, i to: zgrade koje imaju stanove (isključivo stambene, pretežno stambene i pretežno nestambene), kao i zgrade koje nemaju stanove, a građene su za obavljanje djelatnosti ugostiteljstva, trgovine, zanatsva i poljoprivrede. Osim ovih, obuhvataju se i garaže ukoliko su građene kao posebne građevine, kao i vikend kuće. Ovim izvještajem obuhvataju se i stanovi koji su izgrađeni adaptacijom nestambenog prostora.

1.5 Referentna geografska oblast

Podaci se odnose na teritoriju Crne Gore.

1.6 Koncepti i definicije

Varijable ovog istraživanja su: podaci o građevinskim radovima, vrsta radova na objektu, vrijednost izvedenih građevinskih radova u toku godine, vrijednost svih radova na završenoj građevini od početka do kraja građenja, podaci o zgradi, bruto površina i bruto zapremina zgrade, podaci o stanovima, broj i površina završenih i nezavršenih stanova. Vrijednost građevinskih radova prikazuje se u tekućim cijenama i obuhvata sav ugrađeni građevinski materijal i utrošeni rad bez obzira na to da li su taj rad i materijal plaćeni ili ne. Podaci o vrijednosti izvedenih radova odnose se na radove izvedene u izvještajnoj godini na završenim i nezavršenim građevinama. Stanom se smatra svaka građevinska povezana cjelina namijenjena za stanovanje koja se sastoji od jedne ili više soba sa odgovarajućim pomoćnim prostorijama. Površina stana (m²) je korisna podna površina stana mjerena unutar zidova stana.

1.7 Klasifikacije

NACE Rev. 2

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Godišnje.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Ovo istraživanje se diseminira godišnje.

1.10 Metodologija

http://monstat.org/userfiles/file/gradjevinarstvo/medodologije/Gra%C4%91evinski%20radovi_Metodologija.pdf

1.11 Bazni period

Referentna godina

1.12 Jedinica mjere

Vrijednosni podaci se iskazuju u hiljadama Eura.

1.13 Izvor podataka

Izvor podataka za ovo istraživanje je upitnik a izvještajne jedinice su preduzeća odnosno izvođači radova koji su direktni potpisnici ugovora sa investitorom. Istraživanjem o zgradama građenim u režiji individualnih vlasnika obuhvataju se sve zgrade novogradnje i dogradnje, bez obzira da li je nadležni organ izdao dozvolu za gradnju.

1.14 Metod prikupljanja podataka

Podaci se prikupljaju putem upitnika (poštom, mailom ili faksom).

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat
- Svjetska banka
- UN organizacije
- Međunarodni monetarni fond

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave
- Centralna banka
- Nevladine organizacije
- Studenti
- Istraživači
- Mediji

2.2 Zadovoljstvo korisnika

U cilju utvrđivanja zadovoljstva korisnika kvalitetom podataka i utvrđivanjem njihovih potreba, Zavod za statistiku po prvi put sprovodi "Istraživanje o zadovoljstvu korisnika" u 2017. godini. Istraživanje je realizovano u periodu od 1. septembra do 20. oktobra. Link sa anketom je poslat svim korisnicima koji su u periodu od 2013-2017. poslali zahtjev za podacima na zvaničnu mail adresu. Pored toga, upitnik je postavljen na web stranici Zavoda za statistiku. U toku je obrada podataka dobijenih navedenim istraživanjem, dok ćemo konačne rezultate imati do kraja godine, kako za ukupno zadovoljstvo korisnika, tako i po oblastima.

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Istraživanje o građevinskim radovima se radi na bazi uzorka i podaci se dobijaju izvještajnom metodom pa su podložni uobičajenim vrstama greške u vezi sa tehnikom uzorkovanja, neuzorkovanim greškama, greškama prilikom obrade i neodgovora.

3.2 Uzoračka greška

Godišnje istraživanje o građevinskim radovima se radi na bazi uzorka. Uključena su preduzeća i KAU sa 5 i više zaposlenih registrovana u sektor F prema klasifikaciji NACE Rev.2. U uzorak su uključena sva preduzeća iz klase 2 i 3 (50 i više zaposlenih) dok su preduzeća iz klase 1 izabrana metodom prostog slučajnog uzorka.

Indikatori uzoračke greške

Uzoračka greška se redovno računa i u prosjeku je iznosila 0,01 u toku 2017. godine. Isto toliko je iznosio i koeficijent varijacije.

3.3 Neuzoračka greška

Ne-uzoračke greške se vežu za ostale greške koje nijesu vezane za uzorak. U ne-uzoračke greške spadaju: greška obuhvata, greška mjerenja, greška odaziva i greška obrade.

3.3.1 Greška obuhvata

Greška obuhvata je razlika između populacije u okviru i ciljne populacije. U greške obuhvata spadaju: prekomjerni i nedovoljni obuhvat.

Indikator greške obuhvata

Prekomjerni obuhvat se javlja u slučaju kada preduzeće registrovano u sektoru F (oblast koja je predmet posmatranja) dostavi informaciju da se bavi nekom drugom djelatnošću, a ne građevinarstvom, što znači da nije trebalo da se nađe u okviru za izbor uzorka.

3.3.2 Greška mjerenja

Greške mjerenja su greške koje se javljaju u toku prikupljanja podataka i uzrokuju razlike između evidentirane i stvarne vrijednosti varijable. Posrednom analizom, na osnovu rezultata unosa, vrši se ispravka.

3.3.3 Greška neodaziva

Greške neodaziva se javljaju kada nedostaju odgovori na jedno ili na sva pitanja upitnika. U greške neodaziva spadaju: 1. Greške neodaziva na nivou polja, tj. varijable, 2. Greške neodaziva na nivou jedinice posmatranja (upitnika).

Stopa neodaziva jedinica

Stopa neodaziva jedinice se izračunava kao odnos broja izvještajnih jedinica koje nijesu odgovorile na upitnik i ukupnog broja prihvatljivih izvještajnih jedinica u uzorku.

Stopa neodaziva za temu

Stopa neodaziva na nivou polja predstavlja odnos anketiranih jedinica koje nijesu odgovorile na dato pitanje i ukupnog broja anketiranih jedinica. U ovom istraživanju, stopa neodaziva na nivou polja iznosila je oko 8%.

3.3.4 Greška u obradi podataka

Prikupljeni podaci prolaze kroz niz procesa prije konačne ocjene: šifriranje, unos, editovanje, imputacije, ponderisanje, tabeliranje itd. Greške nastale u ovim fazama nazivaju se greškama obrade.

Stopa imputacije

Nije dostupno

3.4 Sezonska prilagođavanja

Nije relevantno.

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Zavod za statistiku je usvojio politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu:

<http://www.monstat.org/userfiles/file/o%20nama/2017/Politika%20revizije.pdf>

3.5.2 Praksa revizije podataka

U istraživanju o građevinskim radovima se koriste redovne revizije. Velike i neplanirane revizije se koriste samo u posebnim slučajevima definisanim politikom revizije..

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka

Nije relevantno.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Podaci se publikuju 6 mjeseci nakon završenog referentnog perioda.

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Indikator pravovremenosti objave preliminarnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave prvih podataka. On se može prikazati formulom: $T1 = d_{fst} - d_{ref}$, $T1 = 35$ dana, d_{fst} - datum izlaska prvih rezultata; d_{ref} - posljednji dan (datum) referentnog perioda. Rokovi za objavljivanje podataka su u skladu sa kalendarom objavljivanja.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Indikator pravovremenosti objave konačnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave konačnih podataka. Podaci ovog istraživanja se objavljuju 6 mjeseci nakon završetka referentnog perioda u skladu sa Kalendarom objavljivanja podataka.

4.2 Tačnost objave podataka

Svi rokovi za objavljivanje su ispoštovani u skladu sa Kalendarom objavljivanja podataka.

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Kalendar objave podataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12) se propisuje da proizvođači zvanične statistike pripremaju, ažuriraju i objavljuju Kalendar objavljivanja statističkih podataka. Objavljuje se na internet stranici Zavoda za statistiku najkasnije do 20. decembra za narednu godinu, za sve proizvođače zvanične statistike koji uključuje datume objavljivanja statističkih podataka. Svaka promjena u datumu objavljivanja u Kalendaru objavljuje se unaprijed u skladu sa Procedurom o neplaniranim revizijama.

5.2 Pristup kalendaru objave podataka

http://monstat.org/userfiles/file/o%20nama/2017/Kalendar_2017_-%20MONSTAT.pdf

5.3 Saopštenja

<https://www.monstat.org/cg/page.php?id=639&pageid=35>

5.4 Publikacije

Zavod za statistiku objavljuje sljedeće redovne publikacije:

1. Mjesečni statistički pregled:
2. Statistički Godišnjak:
3. Crna Gora u brojkama:
4. Godišnja statistika saobraćaja, skladištenja i veza:
5. Broj i struktura poslovnih subjekata.

Pored navedenih redovnih, Zavod za statistiku objavljuje i vanredne publikacije. Neke od najznačajnijih vanrednih publikacija su sljedeće:

1. Žene i muškarci u Crnoj Gori:
2. Djeca u Crnoj Gori:
3. Najčešće korišćeni statistički podaci.

Sve publikacije koje objavljuje Zavod za statistiku su na sljedećem linku:
<http://monstat.org/cg/publikacije.php>

5.5 Onlajn baza podataka

<http://monstat.org/cg/pxweb.php>

5.6 Pristup mikro podacima

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Članom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Zavodom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

5.7 Popunjenost metadate

Stopa popunjenosti metadate predstavlja odnos broja popunjenih metadate podataka u odnosu na ukupan broj prihvatljivih metadate polja. Za ovo istraživanje stopa popunjenosti metadate podataka iznosi 100%.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Istraživanje se sprovodi za nacionalne potrebe.

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci o građevinskim radovima se proizvode više od 30 godina.

Indikator za uporedivost u vremenu

Podaci o građevinskim radovima dostupni su od 2010. godine na sajtu MONSTAT-a i uporedivi su tokom vremena.